

No 1. septembra pakāpeniski 1., 4., 7. un 10. klasēs sāk ieviest jauno mācību saturu un pieeju

No 2020. gada 1. septembra Latvijas skolās pakāpeniski sāk ieviest mācību saturu un pieeju atbilstoši jauniem pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības standartiem. Valsts izglītības satura centra (VISC) īstenotā ESF projekta “Kompetenču pieeja mācību saturā” (*Skola2030*) mērķis ir izstrādāt, aprobēt un pēctecīgi piecu gadu laikā ieviest Latvijā tādu vispārējās izglītības saturu un mācību pieeju bērniem un jauniešiem vecumā no 1,5 gadiem līdz 12. klasei, kas nodrošina mūsdienās vajadzīgās zināšanas, prasmes un attieksmes.

Noskatīties video par pārmaiņu būtību: [Kas mainīsies skolēniem un vecākiem līdz ar pilnveidoto mācību saturu?](http://bit.ly/vecakiem2030) // <http://bit.ly/vecakiem2030>

Skolu lielā iespēja pielāgot mācības katram bērnam

Pilnveidotā mācību satura un jaunās pieejas viens no pamatprincipiem ir elastība. Ir radītas visas iespējas, lai nozīmīgs bērna dzīves posms – mācīšanās skolā 12 gadu garumā nebūtu formāla, bet būtu piemērota un atbilstu katra skolēna vajadzībām, mērķiem, iespējām, - uzsvēra VISC vadītājs **Guntars Catlaks**. “Stundu skaita noteikšana priekšmetos ir padarīta daudz elastīgāka – līdz ar to iespēja pielāgot mācību procesu nevis programmas vajadzībām, nevis skolotāju vai ministrijas vēlmēm, bet gan tieši skolēnu vajadzībām – ir lielā iespēja, kas skolām šobrīd ir dota. Ļoti ceram, ka skolas to arī mērķtiecīgi un atbildīgi izmantos.”

Kopējais stundu skaits mācību priekšmetā noteikts trim gadiem, nevis nedēļai, kā tas ir bijis līdz šim. Skolai paredzētas tiesības mainīt stundu skaitu 10 %. Šīs izmaiņas dod iespēju skolām ielānot lielāku stundu koncentrāciju mācību gada vai semestra ietvaros vienā mācību priekšmetā vai mācību jomā.

Savukārt skolēni vidusskolā aptuveni 30 % mācību laika, visvairāk 12. klasē, varēs veltīt tiem mācību priekšmetiem, kuri viņus īpaši interesē, – mācīties tos padziļināti un apgūt brīvas izvēles specializētos kursos. “Vidējās izglītības pakāpē tā ir iespēja skolēniem iedziļināties, saprast, kas vairāk interesē, izmēģināt apgūt mazāku priekšmetu skaitu, bet dziļāk, pamatīgāk. Uzsvēršu – iespēja, un svarīgi, vai jaunieši to izmantos, vai skolotāji būs pietiekami meistarīgi, lai šo iespēju viņiem nodrošinātu. Tā, lai šīs iegūtās prasmes, zināšanas un attieksmes noderētu nākotnē dzīvē,” sacīja G. Catlaks.

Būtiskākās izmaiņas stundu sarakstā pamatzglītībā: otrā svešvaloda no 4. klases (pašlaik no 6.klases), apvienota un kopā tiek mācīta Latvijas un pasaules vēsture, jauns mācību

priekšmets – teātra māksla, kā arī jauna - tehnoloģiju mācību joma, kurā ietilpst sekojoši mācību priekšmeti: dizains un tehnoloģijas (1.-9.kl.); datorika (1.-9.kl., t.sk. integrēti datorikas elementi 1.-3.kl.); inženierzinības (7.kl.). Vidusskolā būs iespēja apgūt tādus kursus kā Datorika, Dizains un tehnoloģijas I (pamatkurss) un II (augstākais līmenis), Programmēšana I un II. Tāpat papildināta ir veselības un fiziskās aktivitātes mācību joma.

Kā uzsvēra G. Catlaks – lai arī jaunais standarts šogad obligāts ir noteiktām klašu grupām, mācīšanās pieejas maiņa ir jaunā standarta pamats, un tā nav jāatliek uz diviem gadiem arī pārējās klašu grupās.

Uzzināt vairāk par [Valsts pamatizglītības standartu un pārmaiņām](#)

Uzzināt vairāk par [Vispārējās vidējās izglītības standartu un pārmaiņām](#)

No rezultāta novērtējuma uz vērtēšanu skolēna atbalstam

Viens no svarīgākajiem priekšnoteikumiem, īstenojot mūsdienīgas lietpratības izglītību, kuras rezultāts ir patiesa izpratne, zināšanu pārnese uz jaunām situācijām, lietpratība, ir esošās vērtēšanas prakses pārskatīšana. **Pāvels Pestovs**, *Skola2030* mācību satura izstrādes vadītājs, uzsver: “No novērtēšanas, kas koncentrējās tikai uz rezultāta fiksēšanu, pilnveidotajā pieejā virzāmies uz vērtēšanu skolēna mācīšanās atbalstam. Svarīgi vairāk uzmanības pievērst atgriezeniskajai saitei, lai skolēns, vēl mācoties, uzlabotu sniegumu, zinātu, kā rīkoties, lai iemācītos vairāk, demonstrētu labākus rezultātus. Svarīgi skolēnam ļaut kļūdīties, lai mācītos arī no kļūdām, un eksperimentēt – tā, lai viņš zinātu un neuztrauktos par to, ka šie vērtējumi mācību laikā ietekmēs atzīmi mācību gada beigās jeb mācīšanās rezultāta vērtējumu.”

“Atzīmes saglabājas arī turpmāk, taču to primārais mērķis ir novērtēt, ko bērns var, prot, zina, demonstrē. Diemžēl bieži gribam ar atzīmi motivēt, stimulēt, bet daudz nozīmīgāk ir skaidri vienoties, ka atzīme ir tikai par rezultātu,” uzsver P. Pestovs.

Vērtēšana 4.–12. klasē saglabājas kā līdz šim – 10 ballu skalā. Mainās vērtēšana 1.–3. klasē – vērtējums turpmāk tiks izteikts četros apguves līmeņos attiecībā pret sasniedzamajiem rezultātiem: sācis apgūt; turpina apgūt; apguvis; apguvis padziļināti.

Valsts pārbaudes darbi jeb eksāmeni atbilstoši pilnveidotajam saturam būs jākārtoti tikai pēc tam, kad skolēns būs pēc jaunā standarta mācījies pilnu izglītības posmu.

Pilnveidotā satura un pieejas mērķis – iedot katram bērnam nepieciešamo dzīvei

Ir noslēdzies būtisks mācību satura pilnveides posms, proti, izstrādāts pilnveidotais mācību saturs un pieeja. Taču pārmaiņu veiksmi nodrošinās tikai sekmīga jaunās pieejas īstenošana katrā skolā, kas pakāpeniski sākās šajā mācību gadā.

“Mūsu mērķis – skolēnus uzrunāt tā, lai viņi skolā būtu klātesoši, motivēti un ar vēlmi skolā mācīto lietot arī savā turpmākajā dzīvē. Mūsu uzdevums – katram, kurš, atnācis uz izglītības iestādi, iedot visu nepieciešamo dzīvei. Sākot ar pamatīgām zināšanām – tajā skaitā matemātikā, savas valsts vēsturē, latviešu valodā, kultūrā, taču arī prasmi izvērtēt informāciju, sadarboties ar citiem cilvēkiem, izvirzīt dzīvē mērķus, saprast, kā tos īstenot,” uzsvēra Zane Oliņa, *Skola2030* mācību satura ieviešanas vadītāja. “Tieši pieejas ziņā būtiskākais ir ikdienā pārlicināties, ka katram skolēnam šīs prasmes tiek attīstītas un zināšanas iedotas, jo nākotnē bez tām būs grūti būt sekmīgam.”

Lai pārlicinātos, ka piedāvāto iespējams īstenot dažādās skolu vidēs, pēdējos trīs gadus paralēli satura izstrādei un pieejas izstrādei notika satura un pieejas aprobācija 100 ļoti dažādās Latvijas skolās un pirmsskolās (tā dēvētajās pilotskolās). Aprobācijā bija iesaistīti vairāk nekā 1700 pedagogi visās izglītības pakāpēs. Aprobācijā iesaistītā skola ar vismazāko skolēnu skaitu bija Rucavas pamatskola (71 skolēns), savukārt ar lielāko skaitu audzēkņu – Rīgas Zolitūdes ģimnāzijā (1457 skolēni). Pilotskolu uzdevums bija ikdienas praksē pārbaudīt un izvērtēt, kā iespējams nostiprināt mācību darba organizācijas modeļus, dažādus mācīšanas paņēmienus, aprobēt mācību satura dokumentu un mācību līdzekļu paraugu izmantošanu, piedāvājot ieteikumus to uzlabošanai.

Kā uzsvēra Z. Oliņa, aprobācijas secinājumu ir daudz, taču trīs būtiskākie no tiem, ko uzsvērt pirms jaunā mācību gada, ir:

- (1) ja bērniem ļaujām darīt vairāk pašiem, dod iespēju un sniedz atbalstu, viņi iemācīsies vairāk un ātrāk;
- (2) būtisks veiksmes kritērijs pilnveidotā satura īstenošanai: visi skolotāji strādā vienotam mērķim – katra bērna izaugsmei. Tāpēc nozīmīga ir izglītības iestādes spēja iedibināt regulāru kopīgu mācību darba plānošanu, skolotāju sadarbību, sekošanu līdz skolēna izaugsmei;
- (3) pārmaiņām vajag laiku un kvalitatīvu atbalstu, tāpēc būtiski, lai skolotāji šādu atbalstu saņemtu no skolas vadības; tāpat būtiska ir skolas sadarbība ar pašvaldību un saziņa ar vecākiem.

Pilotskola: varam meklēt iemeslu nedarīt, bet varam arī meklēt iespēju darīt

Ropažu novada vidusskola ir viena no pilotskolām (pirms gada apvienota ar Zaķumuižas pamatskolu). Skolas direktore **Inta Ozola** uzsver, ka viņas vadītajā skolā vadība un skolotāji jau ir skaidri vienojušies par to, kā strādās no 1. septembra. “Pat, ja šis jaunais saturs citās klasēs vēl nav spēkā, esmu pārlicināta, ka pieejas elementus jau var ieviest un nevajadzētu atlikt un gaidīt lielo atļauju, kad drīkst sākt “strādāt pa jaunam”.”

Jautāta, kas būtu svarīgākais katram skolotājam pirms 1. septembra, direktore atbildēja: “Svarīgākais, kas katram skolotājam jāizdara, ir jāiepazīstas ar visu plašo materiālu, kas ir

publicēts *Skola2030* resursos. Ja pirmajā brīdī šķiet, ka neko nezinu, tad iepazīstoties viss tomēr kļūst skaidrs. Lai skolā notiktu pārmaiņas, pirmajam, kam ir jānotiek, ir domāšanas maiņai. Mēs vienmēr varam meklēt iemeslu kaut ko nedarīt, bet mēs vienmēr varam arī meklēt iespēju kaut ko darīt. Otrais solis būtu ļauties pārmaiņām, eksperimentēt, sadarboties, meklēt risinājumus un nebaidīties kļūdīties. Trešais – caur šo sadarbību arī kopā plānot un kopā mācīties. Tie ir ļoti nozīmīgi soļi, lai pārmaiņas izdotos.”

“Es varu iedrošināt kolēģus, jo ticu skolotāja profesionalitātei, ticu tam, ka skolotājs grib palīdzēt katram bērnam. Salāgojot un saplānojot šo pārmaiņu procesu katrā skolā un katrā priekšmetā, tas ir iespējams,” turpināja direktore.

“Vecākiem es novēlu pozitīvu dialogu par skolu un ar skolu. Un otrs vēlējums vecākiem – attīstīt savos bērnos izaugsmes domāšanu. Jautāt viņiem – ko viņi iemācījušies, kā, kas vēl nesanāk, ko darīt citādi. Sarunāties par procesu,” tā I. Ozola.

Preses konferences pilnu ierakstu iespējams [noskatīties šeit](http://bit.ly/pk_Skola2030) : http://bit.ly/pk_Skola2030

Jautājumiem un papildu informācijai:
Inese Leitāne, *Skola2030*
Tālrunis: +371 29352285
E-pasts: inese.leitane@skola2030.lv